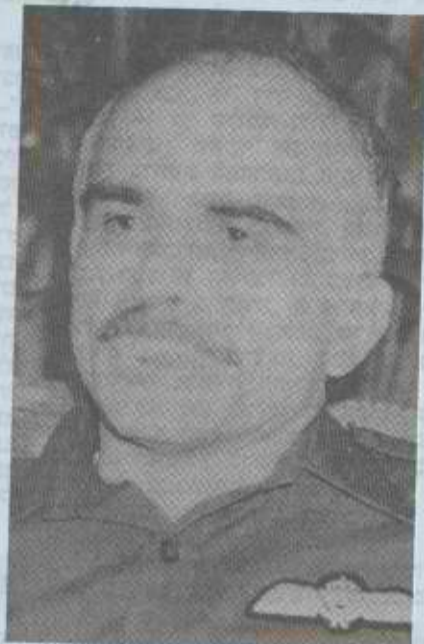

כל ה"מי ומי" שנפגשו עם חוסיין מודים, כי היו אלה...

פגישות ללא תוצאות

צורה נמרצת. (ההדגשות, כאמור, שלי - ת.ה.)

כיום שוב אין הצנורה הישראלית פוסלת מידע על פגישות שהיו בעבר, וגם אם לא הכל פורסם, הרי מרבית המגעים הסודיים או - היום כבר גלויים וידועים. עובדה היא, שגם שמעון פרס חדל מלהכחיש את עצם קיומו של "מסמך לונדון", שנחתם לפני שנתיים בין פרס וחוסין, בשבת הגדול בלונדון. ובאותו כרך כותב גם שמעון פרס: "היו גם מגעים עם ירדן. משלחות ישראל ליות - בהן השתתפתי גם אני כשר הביטחון - נפגשנו מספר פעמים עם המלך חוסיין. ההרגשה היתה שיש על מה לדבר..."

אורי אבנרי את נושא הפגישה מעל בימת הכנסת בדרישתו שהכנסת תדון בפגישות אלו. יו"ר הכנסת הורה מיד למחוק דבריו מהפרוטוקול, אך לא ניתן היה למנוע את דליפת המידע לעיתונות. תוך שעה ידעו כל כתבי החוץ על דבריו של אבנרי. הצנורה הצבאית לא הצליחה למנוע פרסום הידיעה. הממשלה מינתה ועדת חקירה בדרג ממשלתי בכיר לגלות מי הדליף את הידיעות אדות הפגישות עם חוסיין - אולם המדליף לא נמצא.

במרוצת השנים הפכו הפגישות עם חוסיין להיות סוד גלוי. את התודעה הפומבית הרשמית הראשונה למגעים עם חוסיין נתן בשנת 1981 משה דיין בספרו "הל-גצח תאכל חרב", שבו גילה בהרחבה יחסית על שתי שיחות שקיים עם חוסיין באוגוסט 1977, כאשר כיהן כשר-החוץ בממשלת הליכוד. דיון רומן שם בגלוי, כי לא היתה לו זו הפגישה הראשונה עם חוסיין... נראה, כי בעקבות הקשרים הגלויים עם מצרים שוב לא היה טעם להסתיר את הקשרים הסמויים עם ירדן. גם חוסיין הבין, כי את דבריו של "בעל הדבר" עצמו - דיון שכתב על פגישות אישיות - שוב לא ניתן להכחיש.

נבחרתי לראשות הממשלה, קיימה ישראל מגע מדיני להחלפת דעות עם ירדן. לא היה זה סביר בעיני לצפות שירדן תהיה המדינה הראשונה שתתחום על חוזה שלום עם ישראל. אולם חילופי הדעות שהמשכתי בהן באינטנסיביות, הועילו ל-שתי המדינות, יצרו הבנה טובה יותר בין שתיהן.

גם בימי אשכנז וגולדה למעשה, גילה כאן רבין פרט נוסף חשוב מאוד: שהשיחות עם חוסיין התנהלו עוד בימי ממשלות אשכנז וגולדה מאד ז"ל. אך גם על כך מופיע כבר בספרו של רבין, במקום אחר. בפרק א' של הספר בעמ' 264, מספר רבין על פגישה של אבא אבן עם ויליאם רוג'רס - שר-החוץ האמריקאי - ב-16 בדצמבר 1969. בימי ממשלתה של גולדה מאיר, בעיצומה של "מלחמת ההתשה", כך - על-פי עדותו של רבין - במלים אלו, אמר אבן לרוג'רס: "יש לנו מגעים עם ירדן. אנו מעדיפים להמשיך בהם בלי התערבות אמריקנית בשלב זה. אנו מדברים עם המדינות על שינויים טריטוריאליים בעיקר בכל הקשור בעמק-הירדן. הצעותינו אינן מתקבלות על דעתה של ירדן - עד כה. אבל אם ארה"ב תתן פומבי לעמדתה, שישראל צריכה לסגת יושם קץ למגעים עם ירדן. מוטב להימנע מנקיטת עמדה כזאת."

נואת חגי הוברנון

ישנן חילוקי דעות בשאלה. מה היתה מטרתו של יצחק רבין בני-לוי ערב הבחירות, כי בשנת 1986 התנהל מו"מ לשלום עם חוסיין, ו-הוא נכשל בגלל סירוב הממשלה ל-שוב לגבולות 1967. אך דבר אחד נעלה מכל ספק: אם היתה מטרתו עות לעיתוי של אמירת הדברים - ערב הבחירות - ככל הנראה נכשל במקרה זה שרהביטחון ב-"כיבוש היעד".

וישנה נקודה נוספת שעליה אין עוררין: "גילוי" לא היה בדברים, אף לא "חי-דוש", ובוודאי לא, "סנסציה" או "סקופ עולמי". ואם יש מי שמעוניין בפרטים נוספים אודות המשא-ומתן עם חוסיין באותן שנים, ילך אל... ספרו של יצחק רבין: "פגשם שירות". אמנם אין הדב-רים מובאים בצורה מפורשת, אך על-כך כבר אמרו חז"ל: "ודי להכימא..."

בעמ' 435 בספרו מספר רבין על ביי-קורו הראשון בארה"ב כראש-ממשלה, ועל שיחתו בביתו עם פורד וקייסינג'ר (ההד-גשות כולן שלי ואינן במקור) משיח-תנו בנושא המדיני. סיפורתי לפורד ול-הנרי קייסינג'ר, כי בדרכים שונות ובצינו-רות אישיים "שיניים" (הם היו מרווחים כ-ראוי יודעים באילו דרכים) הצענו לירדנים ארבע אפשרויות מדיניות... "וכאן בא פי-רוט ההצעות. ואם עדיין יש ספק למה התכוון רבין בדבריו, הרי בהמשך ספרו, בתיאורו את שיחתו עם הנשיא קארטר בשנת 1977, הרמזים כבר פחות דקים: "אמיתי: בחדר זה מותר להגיד, שיש לישראל דרכים לדעת מה חושבת ירדן... ולמי שלא ברור עדיין בדיוק מהן הדרכים שהיו לישראל לדעת מה חושבת ירדן, שימשיך לקרוא בספרו של רבין בעמ' 540: "מוזת תקופה ארוכה, עוד לפני ש-

ומעתה הכל גלוי וידוע

מאז דברי דיון שוב לא הוכחשו פגי-שות עם חוסיין. באנציקלופדיה "צה"ל בחילוף" כרך, צבא וביטחון" (ב) כותב חיים בר-לב על "מלחמת ההתשה": "בת-קופה זו התרכזה הפעילות הבטחונית שלנו בגבול ירדן, בניסיונות חוזרים ו-נשנים למנוע כל חדירה של חילות מח-בלים לשטחנו. לא הסתפקנו בפעולות צבאיות - נפגשנו בדרג המדיני עם נציגי ירדן. אנני נפגשתי לשיחות עם המלך חוסיין עצמו ויועצו זייד א-ריפאעי. בהברתי להם, שאנו נראה את ירדן אח-ראית לכל פעולה עוינת מגבולם.

מי ומי המדליפים?

באותן שנים של ראשית שנות ה-70 החל גל שמועות על פגישות בין חוסיין ומנהיגים ישראליים. המנהיגים הישרא-ליים נאלצו להיוהר מאוד במגעים עם המדינאים הערביים, כיון שלא פעם מידע שדלף על פגישות אלו חרץ את גורל הפגישה או הפגישה לאחריה. הצנורה ה-צבאית אסרה באותן שנים כל פרסום ידיעות בנושא. בנובמבר 1970 - בעק-בות ידיעה שבוטעה, "טיים" על פגישה בין חוסיין ויגאל אלון - העלה ח"כ

הבחירות בארה"ב: לא תהיה בצורת

ההוצאה הציבורית ובפרט כאשר סכנת העימות עם ברית המועצות באוזונו הצט-מצמה לאחורונה? אין ספק כי לטווח הקצת יותר ארוך עלול הסיוע הישיר לישראל להפגע ממג-מת המימשל הרפובליקני החדש בושינג-טון. אך גם המגמה במשק הישראלי יכולה ואף צריכה להשתנות. בעוד שקשר הסיוע ייחלש במרוצת הזמן, קשרי הסחר - הן באמצעות הגדלת היצוא הישראלי לאמרי-קה והן על ידי שילוב של חברות יצרניות ישראליות עם חברות אמריקניות - עשוי-ים להתרחב.

נות אצל ספקי חוץ ובכללם ישראל. האם לא יתעוררו לחצים להקטנת הסיוע לישראל אם יתברר שהמימשל האמרי-קני החדש - אולי בהשפעת אולי הנפט של טקסס, שמעמדם המדיני התחזק עתה, ואולי בהשפעת הקונגרס בעל הרוב הד-מוקרטי שדעתו אינה נוחה ממדיניות ישראל בשטחים - מנסה להשפיע על קב-לת ההחלטות בישראל? אין כמובן להוציא מר, על יסוד נסיון העבר, שסכנה זו אינה גדולה ביותר.

טורים וצירים הידועים כידידי ישראל נבחרו מחדש ומספרם אף עלה. יש לצפות איפוא כי ההצעות לסיוע לישראל יזכו גם להבא לתמיכה בנבעת הקפיטול בושינג-טון.

ללוי אשכנז המנוח מייחסים את המימ-נה: "אינני חושש מבצורת בישראל, מדאי-גה אותי יותר סכנת בצורת באמריקה שתקטין את הסיוע." ברוב זו ניתן לומר בוודאות שתוצאות הבחירות שנערכו הש-בוע בארצות הברית מבטיחות כי בארבע השנים הקרובות לא תהיה "בצורת" בסיוע של אמריקה למשק הישראלי.

למשק האמריקני צפויים קשיים לא מע-טים בשנים הקרובות. אין ספק למשל שמגמת ההשתלטות של קבוצות קטנות על חברות ענק בול בסריט, באמצעות "פעולות מנוף" היא מחלה שאמריקה חיי-בת להתגבר עליה. אך באורח כללי ניתן לומר שהמשק האמריקני הוא בריא, שמג-מת הקטנת עול המסים וצמצום ההוצאה הציבורית הוכיחה את עצמה, וכי האמריק-נים רוצים בהמשך השגשוג שממנו נהנו בשמונה השנים האחרונות.